

‘Rabin S. Baldewsingh: “STIFA”’

Krish Bajnath

bron

Krish Bajnath, ‘Rabin S. Baldewsingh: “STIFA”’, in: *Bhāsā* 1 (1984), nr. 4, p. 24-26.

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/bajn001rabi01_01/colofon.htm

© 2008 dbnl / Krish Bajnath

Rabin S. Baldewsingh: ‘STIFA’

Voor de Sarnāmi-literatuur is 1984 een belangrijk jaar: Rabin S. Baldewsingh presenteert de eerste novelle in deze taal aan het Surinaamse volk. Traditionele Indische genres zoals de doha en caupāi, de meer westerse genres als moderne poëzie en de short story zijn reeds eerder, soms meerdere malen, gepubliceerd.

De novelle beschrijft een ietwat vreemde soort van vriendschap tussen twee man-

Enkele plaatsnamen in het sarnāmi

Fowruboiti	Nieuwzorgweg
Hāsnāboiti	De Nieuwe Grondweg
Ingilboiti	Van Engelbuiten
Jānboiti	Halfflora
Kabelboiti	Oldenburg
Kankrepboiti	Gonggrijpstraat
Kaptānboiti	Ephraimzegen
Kopinboiti	Fredrikshoopweg
Krāsboiti	Schimmelpenninkstraat
Kufrolboiti	Magentaweg
Dhamaisāboiti	Kweeklustweg
Duburboiti	De Boerbuiten
Lilboiti	Vierkinderenweg
Maskiṭāboiti	Maagdenburg
Meesterboiti	Nw.Weer Gevondenweg
Basāuboiti	Abigaelslust
Utboiti	Goede Verwachting
Kandāl	Leidingen

Aur age nambar pace me

nen, Kishan, de ik-figuur, die een weduwnaar is en Rajnish, een zwerver, alcoholist. De achtergrond is Suriname, het randdistrikt waarschijnlijk, en Nickerie. Het verhaal is een flash-back, de openingspassage is boeiend en nodigt uit om het hele boek in één adem uit te lezen.

Rajnish ek bahut kathin ādmī rahā. U jatnā nā sūtat rahā, tetnā to idhar-udhar chuchwāt rahā aur dūsre ke khāt-piyat rahā. U kabbo-kabbo rāt ke ghare āwe, binā khāy-piye jūtā-topī pahinle bedī par sūt jāy. Aur jab u mansāy, tab u ekād haptā ghare nā āwe. Jab u aibo kare, tab u khāy-pī ke jaise kahūn ke rāja paral rahe aur hamār ek se ek sigārā sulgāwal kare. (P.9)

(Rajnish was een erg vreemde man. Hij leefde op andermans kosten en slenterde meer hier en daar dan hij sliep. Soms kwam hij s'nachts thuis en zonder te eten of te drinken tuimelde hij met schoenen en hoed op in bed. En wanneer hij zin had, kwam hij een paar weken niet thuis. En als hij kwam lag hij, na flink gegeten en gedronken te hebben, als een koning en rookte de ene sigaar na de andere van mij.)

Rajnish schijnt een levensgenieter te zijn, een extrovert, die geen problemen kent, alle soorten veren van de dag plukt, ook de donsveren. Soms moet hij onder de dons zoals wanneer de echtgenoot van de vrouw onverwachts thuis komt en hij on-

der het bed een heenkomen moet zoeken en doodsangsten moet uitstaan. Een andere keer houdt hij aan een affaire met de schone sexe een bloedende lip over.

Rajnish en Kishan ontmoeten elkaar in een park bij een 'kunwän' (put of vijver), ze zijn beide gewend van de eenzaamheid te genieten. De manier waarop Rajnish toenadering zoekt tot Kishan lijkt enigszins op die waarop een tot over de oren verliefde puber een meisje benadert:

U hamme bh| tākat rahā. Hamār ānkh| jab okar ānkh| par paral, tab u muskiyāil.
Ham hālīse apan ānkhî okarwālā par se hatā lell. Bak| kuch der men ham ph|
oke takl|. U abbe talak muskiyāt rahā.
(P.10)

(Hij keek ook naar mij. Toen onze ogen elkaar ontmoetten glimlachte hij. Vlug keek ik een andere richting op. Maar na een tijdje keek ik weer naar hem. Hij glimlachte nog steeds).

Na deze ontmoeting is het Rajnish die zijn vriendschap in feite opdringt aan Kishan. Op een regenachtige avond (het schijnt dat R. thuis heeft opgewacht) vraagt hij K. of hij 'kuch garam' (iets warm - sterks) thuis heeft. Rajnish blijft slapen. De derde dag komt R. zijn intrek innemen bij zijn nieuwe vriend die erg verbaasd is. R. herinnert hem eraan dat hij hem die avond zelf heeft uitgenodigd.

Rajnish blijft echter niet ononderbroken bij K. Soms zijn er weken dat K. niet weet waar hij is. Het blijkt dat K. schilder is, niemand koopt echter zijn schilderijen. Rajnish is dichter. Misschien is het om deze reden dat K. vindt dat hij het gevoel had dat hij hem reeds kende. De bezoeken van R. eindigen altijd in drinkpartijen waarbij er veel sigaren worden gerookt, de meeste op kosten van K.

Eens krijgt Rajnish zijn gastheer in de (daru ke dukan) rumshop van Tewarie waar hij iedereen door Kishan laat trakteren. Na een van zijn zwerftochten, teruggekeerd te zijn, nodigt R. Kishan uit met hem zijn moeder op te zoeken in Nickerie. Zijn moeder is vaak ziek, de vader, een nietsnut, blijkt overleden te zijn, en de kinderen nemen geen notitie van haar. Van een tante van moeders kant verneemt hij dat de moeder al een paar weken geleden overleden is.

Dit is het punt waar we de echte Rajnish beginnen te kennen. Na de eerste dag een emotionele uitbarsting gehad te hebben, praat hij nooit meer over zijn moeders dood. Hij blijft een langere tijd onafgebroken bij K. logeren. Er wordt haast iedere dag gezopen, maar R. gaat niet meer zo vaak uit het huis naar zijn favoriete plek in het park. Hij schildert ook niet meer. Diepe vriendschap heeft Rajnish nooit gevoeld. Hij is maar een eenzaam mens, vandaar zijn gevlucht van de ene plaats naar de andere. Bij K. voelt hij zich thuis en K. vindt zijn aanwezigheid prettig. Na een drinkavond is R. echter verdwenen. 'Moi se rahiye' heeft hij geschreven voor K. Pas drie weken na de dood van Rajnish leest Kishan in de krant dat een man die zich in Saramacca, bij een vijver, (de lievelingsplek van R. om tot rust te komen) had opgehangen, is ontdekt. Zijn ronde bril lag bij de boomstam, de glazen hadden barsten.

De schrijver maakt van de dood geen drama. Ook wanneer R. de foto van de overle-

den vrouw van K. ziet, merkt hij op dat het een mooie vrouw is, waarop K. hem mededeelt dat het zijn vrouw is geweest. Verder wordt er niet over gesproken.

De schrijver laat het aan de lezer over hoe hij de vreemde vriendschap van deze twee kunstenaars wil interpreteren. 'Stifa' betekent ontslag. Rajnish 'neemt ontslag' omdat het hij het niet meer ziet zitten.

De schrijver heeft geprobeerd een kunstwerk te schrijven, hetgeen hem redelijk is gelukt. Hierdoor heeft hij een bijdrage geleverd aan de moderne Surinaamse literatuur.

door K. Bajnath

Citaten uit:

Rabin S. Baldewsing,
'Stifā', Uitgeverij S.S.N.,
Den Haag 1984